

ACC. N:R. M. 12982: 1-46.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV
—*—

Landskap: Skåne Upptecknat av: Ellida Ohlsson
Härad: Vemmenhög Adress: Tvenstorp nr. 5, Skurup
Socken: Skurup m. fl. Berättat av: Densamma; lantbr. hustru
Uppteckningsår: 1954 Född år 1889 i Skurup

Uppteckningen rör Det späda barnets klädsel
och värd. s. 1-46.

LuF 97.

(teckn. sid. 44-45; mönster
till tröja a sid. 46.)

Svar på L. U. F:s frågelista nr 97
 Det späda barnets klädsel och vård
 Klädsel:

Jag har donerat en spädbarns utstyrel där så-
 mycket sock. o. list som nytt används vid dopet samt
 även en dopmössa, allt från 1880-talets början, till
 Nordiska Museet. Plaggen är från bondetiden o. jag
 klädde dem på en bealmdocka för att visa hur man
 vask in blöja o. vesp o. även vesp mer armarna
 på barnet under de första veckorna. Dessa plagg o.
 navelbinda var obligatoriska o. endast navelbinda
 fick burt under den tid barnet var lindat o. det
 var länge en vår synpunkt ut. Jag börjar upprä-
 ringen av plaggen inifrån i utåt: Navelbinda-
 stjärta- eller gumpalapp- skjorta- fälad tröja- blöja
 vesp- mantel i list- linda samt mössa. Vidan var
 medan togades navelbindas klädseln först beständ
 med den förändringen att först armarna släpptes loss

Luf. 97
 1

i så mindringar alltmer förkörtades i gjorden lö-
 sare så benen så måningen kunde vara något
 i den jäse som bildades av det uppvakta roset
 i biffen. Första tiden roseten bär till ett kom-
 pakt byll där endast ansikten skymtade fram
 ur massan. Skrämma var på 1840-talet nyddar av
 rickfärgade lappar av blommig rött o. d. utsläp-
 i munt förde med något nyakt gyllerid vid sidan
 i upptile över tjässan där barnbrödet ansågs
 särskilt omtäligt med en nyakt skinnbit, samstod
 ej med hären på skräman omstöt lutt brödet i
 påskmassan gick med med en liten spets i pannan
 där både en mal pantning o. en rundet i nacken.
 Flickmassan kunde vara enfärgad, sak pantile
 med ett ryck i banten i en oval i nacken. Skrä-
 ma på 1880-talet var vita, vita med kulört tygde
 mönster o. pryddes med ryck eller påsydda triangler
 o. tyget de kunde också vara färgig köpte av spets tyg

Alla minnen borde usk vard. Det vände att minnen
glad tillbaka så att barnet stupades av baidet som
var knutet under uskan vilket gjorde att barnmorska-
na kom att förbjuda dem i redan på 1890 talen kom
de ut bruk i man borde en i dragnalen vilket var
dunk först om barnets binnad i stället lilla man vant
sig vid att inte barn binnadit var så omtaligt man
får först mer då hade ja också dessa åsikter beträffa
de barns pyper i sin lullhet också förändrats i den
lammades mera friskt.

Om många plogg av varje slag som frifridiga de
kom inte med beständigt sägas då det berodde på
redölagenthet men det fanns många plogg av varje
sort i hem där tillgånger fanns, materialet var då
nog som mest varierade mellan gaffiga i riba, gam-
malt linne i linnväst material i de enkla hemmen
i ricksdah, medapolam i luff samt finare gille i
de burgare. Vid studium av äldre tider (från 1880)

måbarnoplegg kan man förstås över att de första plöggen
är så tina, man skulle kunna tro att barnen varit några jättar
när de föddes. Det var naturligtvis en förklaring, det var
nämligen så att de allra första plöggen syddes av gammalt
slitet linne deti därför att detta var mycket o bekvämt
jämfört med nytt linne för den spöda barn kroppen. Det
var det därför att man hade för sig att om barnen fick
de första plöggen o sedan även de första strumporna av en
vänt material skulle det inte i fortsättningen komma
att rita härt på sina kläder o strumpor - "slita av sig"
sade man. Således kan jag minnas bestämt att en barn-
skjorta i mitt hem där det fanns blev något av det
enda minn grammet från min svorfars bröggemans-
skjorta av lärt, det hade varit ett lamm första skjorta.
Som plöggen härför från 1880-talet finns att se
på Nordiska museet även jag inte att jag behöva
beskriva den. Här jag vill därför endast meddela
att minsten till höja jag en gång läst i min mors

gömmen, här i frimärsked skola, mätten han man se
på Museet, material utåt mätning rih mät
Finnis rykt brullsfida. Det var dock endast tågarna
som ryddes så, skjutarna ryddes med isydda ämmen
t. om den fyrkantiga kulan under armen fanns där o väg-
ra helt onödiga rykten på axeln, krus om kalsen av
tyget eller spets. Skallroden mellan pojkar: flickor
betydelse bestod endast i mässans olika skänning
o utstyrel men med den var man nog.

Enda skallroden i barnets klädset till vardag o fest
bestod i om det var lite finare spets eller bridg
kring kalsen på en finare skjorta o så och med mässan
Det förefaller mig när jag tänker tillbaka till min
egen barndom som om de spetsbarn jag såg i
färdigare miljö var mörkare klädda än de i
något bättre hem, kanske hade det för varit så
men kanske berodde det endast på att man i de mör-
are och hemmen var mera underlägsna i sådant

Första frändringar beträffande spållarnas utstyrelse
skedde såvitt när det bestånds hemvävda materialet av
linne i radmal eller varken blev ersatt med mjukare o
följsammare ~~hårt~~ material först i de yngre hemmen ä
i de äldre eller mera konservativa bland bonden. Då blev
det rockenduk² i madapolam o flanel. På 1880-talet var det
blandat fint o grovt än rockenduk o än stilet linne till skjor
o i mössor so rits eller madapolam. Vojn av rits förde med
annat linne nytt eller stilet gammalt material men hem-
vävt linne till öföjn i d. o. ylle till ipej o list kantade
med något tunnare bultet rits o d. som den till M. M. so-
merade utstyrelse. På war materialet växlat men ända
till 1920-talet har på some lands bygden i hem med tradi-
tion denna följs beträffande barnets lindande men detta
har undan för undan blivit allt lösare i barnet kan på
allt större förmåga tillfälle att vara rig. o. allt oftare som nya
barnmorskan kom till o redan allt flera födelse barn att i
på B. B. som det nya insteg i många mans hem o det är en

himmelvid skildrad på 1840-tallets baby som var lindad
Tide och fast runt bylta med ännu armarna "morssvarta" på
att kroppen skulle få stypas ordentligt, hur det dött av den delvis
med samvetsbinn pådrade mössan i sina dagars seder från brö-
gar lösa i lediga mags. Jag minns från 1900-tallet präster
demonstrera till de gamla, ja ännu de yngre prästerna, prästerna
sig när en dansk mor den här dag sträcker på sin nyfidda
i mörk lindade barnen så kroppen fick sträcka.

Dopdiakten var före min tid en ganska utstyd påse-
nagot i de svåraste i miniatyr som inte kan beskrivas
utan måste ses. Jag tror det finns några på Francholm.
En dopmossa som jag även skänkt till och är från 1886.
Den är av vit Fyll i spets med ryck av samma material
kulörta rosetter av smala rida band, dessa är pryddas med
små pärlor av spegeldglas. Det är en färdig köpt mossa
med tröjor köpt i en modeaffär i Skumby som innehåller en
en danska Florentine Olsenboist. Det är i de rosetter ögarna
helt band på denna mossa som köpts till en fläckas dag rum

du kan inte vandra åt den flera gånger som jag minns varit
 utlärad till yorse-dop, annars kan jag att man sedan då
 bäst är mörst med blå rosetter. De gamla dopklädnerna
 jag nämnde om hade alla tänkbara färger: i min ömning
 jagstika var kanske mörka. Någon dopklädnad som varit
 idrog med min mörst kan jag aldrig se, jag antar att den
 utgjorts av ett par tillfälligt istadkommit (en något tyll eller
 annat tunt vitt kläde) följt. Ett vitt rosett ö en fin med
 tunt vitt gyllt färdad list vet jag man mitt följande hem
 använt till dopklädnad det fanns där mer någon dopklä-
 ning såg jag aldrig, därför tror jag på den par tillfälligt
 istadkommit klädnaderna är blått. Tute längt därefter
 hade man emellertid länge vita dopklädnaderna med
 vid band i vitt eller blått, vitt på fricka i blått på pojke
 För mina egna barn hade jag 1920-1921 dopklädnaderna
 mörst rydd av min brudstiga, omvårdnad tyll, uphörd
 spets vid kalsen som är gång ruffit på min värmas brud-
 klädnad, blått på mörst på pojken & mörkblått på fricka i
 d:o band.

Barnet skulle efter dopbrevet sitta i sin dopdräkt för att
det skulle komma att tvättas, en gammal sed som fanns
här ännu 1920.

Småbarnsblådena grönades således av ryttmästaren och blev där
mera bara av den ännu en kommande generation, därför
har jag ännu bara småbarnsblåden som likat min egen gene-
ration till och i mitt hem fanns barnblåden som används av
min mor när hon var barn. Man grönade också de första
ploggen som ett minne, så har på här min mors första strum-
par i minas barns första sken. Den kulröta på kyrkans vägg
färgade lappar som jag skänkte till Svandalen har varit
min morbrors i tiden 1849. Även min mors mors fanns i
mitt hem men den var av outfälgens material, fint gyllt
med ryck omkring så den blev förstörd. Jag har således här
småbarnsploggen, även flera morsen från 1880-talet men jag
har också hört de gamla berättelser om hur där man var så färdig
och osälskliga att man skänkte bort och skaffade nytt för varje
barn som kom till, och detta är endast där man var så givmild

och hade sådant till utseende och så på grund av lust att braska
vara på en sträckt.

Barnen "lög" på som jag nämnt "länge i svett" i bröjan
gjorde man väl i ordning sovj med bröjan pålojd i lister
mullad med bindbanden inåt och allt annat, vatten med tvättklapp
ströklappen med potatismjöl i när man inte ville någon att
passa upp sig på att vatten skulle gå raskt undan, men undan
för undan lät man på barnet spratta allt längre stunder.
Allt så barnet var ombrött och kallt än som den tredje grohen i
ders liv, den första var till det blev döpt = "bistred" blev
barnet, det fick blöda på några kort stund som på smärning
och allt mer förtärodes. Det blöddes då i den blänning som det
i regel fick av sin gudmoder och stumpror av uppriset gavs på
att det inte redan skulle komma att sluta livet på stumpror.
En "ong" blödde kunde sättas på under blänningen men
lyken var helt obörd lyx åtminstone 1880 talet ut och delvis
ännu längre, ännu i min barndom lärde man endast en blöja
om barnet under den ganska långa och blumpiga blänningen.

J o. h. Bätthe kan både man påskilda långa bäckplämmar på denna
första tid.

Enda skillnaden på pojke- och flickplämmar var att pojkeplämmar
en kunde vara lite enklare och slätare beträffande utstyrelsen.
Bysterna var både pojkar och flickor och i kyrkan och utan byerna gick
pojkarna på 1850-60-talet under till de skulle ut som vakt-
pojkar eller börja skolan vid 6-7 års ålder. Jag minns att min
frälsare lärde mig pojke till dopet här på 1890-talet i Tydöte ryd
om honom när de nog kom som stycke omkring byerna och att man lät sig
en baltkostym att komma och hemmats väskor, men resultatet
blev endast att han fick halften på men i övrigt gick i bara skjor-
tar, ännu ännu en förmåls alster, byxor som aldrig till användning.
Det var en händelse i barnets liv man talade om och kom i sig en
tid när den lille pojken fick stå på första gången. Dock rop-
tes barnet på natten även redan de var så gamla att de kunde
gå ibland. Hjälpfullt kunde det betyda att: Den lå i neder ti-
kan (hona) kunde man se rent, "liknande uttryck om diandets-
"Hängde i jätterlarna till kan - - -"

Som nog framgår av det ovan nämnda ^{gjorde} ~~part~~ man för bland den civila
 re allmogens, som ej skärade ifrån att liksom "de fina" med avseende
 till färgen på kläderna närmast obeständigt på pojke- & flickklädd, utom
 beträffande baby-mössor. Klänningarna kallades för kjol oavsett
 om den bars av pojke eller flicka, så 1880-talet ut o de kunde också
 ännu av olika kön utän att samlet de för att kallas "töna-pig" eller
 "pöga-tö", som det blev redan när man blev mera nog med det
 o pojken som fick kolt & byxor som de kunde gå. I mitt hem fanns
 i min barndom två första klänningar en flick- & en pojkeklänning
 från 1887 & 1889. Båda var av såd kallad -domestik med svart
 struktigt mörster på flick- & mörstigt (eller vackert?) svart mör-
 ster på pojkeklänningen. Enda skillnaden var att det var rymkade
 garneringar på den förra & passade på den senare som kläpn
 föreföll mera slät. En klänning i ett färgt i vår ägo som
 barits som babyklädd av min mor, som aldrig haft några ry-
 bon att ännu kallas av, verkar vara flickklädgen, färgad med
 svart mörster & vit med rött blommörster & vida smalar, ma-
 terialet rött, inga skillnad alls således då 1882.

De här nämnda pleggen var rydda av sammanskrif: Skön-
den Pönsting i i Gårdstör o de visar att var delarna varit
Tänkligen Pönsting i de visa en viss tendens att följa de äldre. 13
Fast man med pöjken var övergång från kjol till byxor med
tanke på äldre tiden kommit långt från spökbarns åldern
innefattar den dock för pöjken del ett inbörde i den fjärde
epoken: Lurus tvär o den införs för samtidigt med att kan
själs och fria förtjuna till uppehåll o bli fast. I runda
re-tid har den för den mest sammanfallit med övergången
från den tidiga spökbarns åldern, där den är i motsättning
o ganska avsevärd skillnad.

Spökel och baid. Navelsträngen förbinds med en särskild
linnebinda. Vidare är gammalt bruket slitet linne in-
gick också i utstyrelsen o de bytles samtidigt med det
övriga ombytet o träffa det i rulle der liksom bindan varit
o med knytbanden inuti. Man hade särskilt stora för-
ringar på att liksom - bindan skulle vara fast o jämnt rullad
så man kunde stadigast att ta i när barmen skulle lindas. Några

antiseptiska medel medel vet jag inte om men spåren det
gamla litna kinnets ansågs ha en viss verande frimaga, sken-
pat rådan användes ju också till kompresser, svärlukta sår.
Att man lade något på neveln kan jag inte liit mer det kan
mycket väl ha undgått mig. 3; Vid den här jag varit vid man
gjorde med den brutfällande stumpan annat än att man brände den.
De gamla var ju mycket nogra med att allt upphä på kropp-
pen skulle brännas. På bränder här, noglar i Funderstumpen
från att inte illavärdade människor skulle brinna, att att
använda den till att genom några mystiska åtgärder skada
agarna till den, sådana minster var ibland minster av 1800-talet
i delvis långt från tiden, därifrån kan man nog utgå ifrån
att man var försiktig även med denna barnets rista från
bindelselärsk med modern. Uppstod komplikationer vid
läkningar bröstsuttersades i första hand barn mörskar annat
vet jag ej därom. På snart ett spödbarn bröjde skriva sig
man upp det i richte på allt sätt på det lugnet då man var
mycket rädd att det skulle skriva sig "bräged till". På det hela

tyget som man med säkerhet justblå ut man i äldre tiden
ansåg barnet på mycket svagare & omöjligare än man gör
i våra dagar & att osikten liksom här endast så mångm
ja det skulle av de gamla på 1800-talet anses för vissa dö
att behandla ett barn så som man nu vill för helt normalt.
Så kan man säga att det byttes offare på barnet för än
nu, man vill inte alls några tiden utan där man var nödt
lig bytte man på annat det var värt. Det uppstod ju också
mycket lättare såsom när barnet var så lätt & just
påbyttat att det låg i ett ständigt angvad. Däremot var det
visserligen liksom mer utåtpå detta många lag liksom till
pressat tycks hemväst ylle. Om så barnet endast nödt
tigit arbetades med den väta blöjan eller i bästa fall med en
trätapp eller trättes mer osvagsfullt beredde på barn
det sig ut när de många lagor kommit av. Att på gån
ge om dagen trättes det mer grundligt men liksom
nedsänkande i vatten för jag endast förhåll. Bättre på
ständerpersoner inspirerade hem. Det här nog mest 1900-talet
File

Alltid varmt vatten i pumpen bännebräkan o' naturligt allt efter
 undersörens inställning mindre beroende av vid o' lögenhet. Jag
 kan här inte låta bli att säga att jag själv minns från ett
 mycket tidligt barn. Jag var då endast 6 år men minns ändå
 mycket väl att jag var med i såg på när en gammal kvinna till
 oss skötte om sin lilla flicka. Det var den inte städigast eld:
 spisen är att underen till bort spisringarna o' sätta mer en li-
 ter block- eller tunnskål av ett stann tefats stöck, med vatten
 på spisrosten o' så trättade den lilla med en liten,
 liten kapp av obestämbar färg av trä, o' strödde med lite
 potatismjöl i en annan liten trasa så var den tralotten
 gjord. Det växte upp ett par fiskar i denna miljö.
 Det var en ytterligare beten, utpatsen gammal och i det
 lilla i övrigt likställda då o' det kunde nästan förefalla
 som om barnen var beftigare o' fiskare i det simpla hem-
 met än i de där de sköttes med omng o' fjäsk.
 Rodnad i sårmed i lindveck o' stjärt var helt naturligt
 mycket vanlig o' den sökte man förbygga o' läsa genom

att stis med positioner i inhemmet i en tunn lapp som
predades över. Men med den eller med hjälperkan rednade plugg
o saken för ena den jag nämmt allt skulle vara innera rick-
håll, beträde gällades i högsta grad. Så en stol framför eld-
staden o en pall för fotstolar, den ovana kände des för att fäpp
barnet, kunde fall då sådant känd o barnet drog i hjäls sig
fram hölls för henne. Förberedelserna var gjorda o barnet tog
upp en vaggan ofta härligt doftande o duggande väta
gyllesaken. Underlaget ofta en liten dubbelvikt gyl-
fälschall byttes eller vilket ofta kände kändes om en spi-
ren till Enk som det var. Barnet lades så i knäet o
lindades av o det blifva var mycket för trätter eller i bär-
fall tröskades om det o användes en gång till Grampalap-
pen sandades ihop för sig o barnet tröskades med blöja
eller trättades av när inte helt ombytte skulle ske då trög-
ringa ju blev mera omsorgsfullt gjort. Så tog man bort
det vita underlaget, blöja o mes, o lade det ordning ställda
tina sättet inunder o strödde där det behöves, en grampa-
lapp

lades under hjärten för att spara blöjan i ^xhjärternas veks upp
över tröjan till dunnas nedre bunt. Spegel med blöjan räckte
upp under armarna sedan man slutat ropa. När dessa
när man gjorde det lades de i krus över bröstet. Så skilde
man på spegel i blöjans knäta framtid och lade först blöjan
nutt livet på barmen och delade den med till och lade den runt
vart ben för sig och tryckte till upp till i spegel så inte
vad kom att guida mot lund. Förhållt sig så att
det man måste vara när det var en pojke så kom hans
delar blev ena lutan av linnen så det inte kom att vara
Det var så viktigt att det framträdde som varade att ropa
en gosse om en flicka. Det som blev över med till i blöjan
veks framåt och med mellan fötterna och lade dessa isär.
Kärsta Jas: Spegel lades fast runt om kroppen (alla
knutningar i sömmar skulle vara upplade i med till och
stodhant vid sidorna) men det veks inte in utan runt
om stoffet och så veks det bakåt vilket gjorde att inte kroppens
ställning blev helt rak utan kom att något brösta

Så kom de lindringar med den Åh var mittes långa
 lister och böjades upplikt i lindade liksom man frunt
 lagt svepet rätt om i lyfte med ena handen barnet lita
 medan man lät lister löpa under. När man kommit
 var ungefär till barnets bröst vände man uppåt igen
 till lister tog slut med knytbanden som lände des
 runt i bröstet till. Allt efter som barnet växte blev det
 ju längre varo i flera ställen med till i barnet dämmed allt
 tidigare. Till det växande sig först en järm med till.
 Så var bytten fördigt i allt det jag var beskrivit skulle
 och så varst som möjligt de barnkroppen inte fick utstå
 för luften mer än absolut nödvändigt. Så lades barnet
 till bröstet för att jag en stund tar. Vaggan ordnades
 med rakande av dynorna i nytt eller uppstakat under-
 lag i barnet stöppades ner, saggedyne i - tricke lades på
 i "saggedyne" spändes över. Så var det ganska vanligt
 att man lade sig på knä vid vaggan i barnet fick dra
 slut. Någon miltids tiden kom aldrig i fråga för B. B. tid.

Jag vill här tillägga något om såmoden i deras lättnade
De var helt naturligt mycket vanliga med den klädsen
som var bruklig o de vågade många barn i de barnen
led o bruk så snart de vått mer sig. Som ett exempel på bote
medel däremot vill jag den fram vid som kunde under
min egen ung mans tid 1920 då min nyfiddle prjkte fick
vår undred o såmod i lå i bygg o varken barnmorsstems
ordination av salter o under vilken hjälps. Min gamla vän
sade mig när ett ofelbart medel om jag endast ville gå
med kläpn, jag vågade mig helt naturligt helt orovsamt
då han sade att det skulle vara försiktat maskinjal från
muskätes gammalt trä. Men som det enda endast blev
vårre gav jag till vist med mig i värfen valde ut en
lämplig "hjälla-bolling" o stötte nial av den som rik-
tades. Jag minns att det var med tvän jag stödde detta
på den spöda barna kroppen, men, undret rhodde, efter
ett par behandlingar med "orn-mel" i stället för talkum
o d. blev det märkbart bättre o när min lille nagsu daga

därefter döptes var han vel o'vit i skinnat o' frikles så.

Någon vägning nämnde de gamla inte om fröken mot 1800-talet slut, jag väntar tor det skulle varit i stiel ant deras trö o' red.

Barnet låg i vaggan om dagen men det var ganska vanligt att det om natten låg hos modern o' det kan liksom bli ett en mindre legat ikje sitt barn i skinnstolen, ett barn i skinnstolen som framhåller som vanligt exempel på 1880- eller början av 1890-talet i Skånes rök, kommer att regala Skåne maaske inte ett slarvigt sedant det kan också liksom ett barn körts i vaggan o' det var dåligt men måste stått antända värmen med barn, visst angivet i skinnstolen jag dock inte hört nämna. När barnet växte mer i vaggan skulle denna före 1880-90-talet i delvis samma men liksom i ständigt inöskning barnet var eller låg orkat, det var för moderns övrigt varit att bli vaggat. I hus maaske kunde modern liksom vaggan i gång med ett band eller en foten samtidigt med att hon skötte vagnen eller spinnade o' i boudchen men liksom man väskild vaggfina, ex lita hus maaske ficks att sköta vaggan, denna skulle också spinnat för barnet så modern kunde liksom att hon fanns

på sin plats när hon inte var i rummet. Det vaggningens ståt
 stannade man dock vaggan när barnet sov; barn som en
 gång varit vid vaggning var svårt att länja ut därmed.
 Det vilade i min barndom att ståt väng över det här den vaggan
 ständigt skulle kallas i gång i det därtill var en vana att den skulle
 vara alldeles tyst när barnet var i rummet därför sålde vi skund
 i vrede sig ljudlös på till, jag minns verkligen sådana här
 där man mörker med: "Tyst, kom men!", i skund. Men, när ville
 jag också passa på att säga att ingen fick sätta sig i en vaggan i
 rummet för att man sätta en vaggan i gång när inte barnet
 låg där, det här man unga i skottet i i min tid. Då vaggade
 man ut barnet, det kom att bli i spid eller tröskel allmänhet
 vaggtypen här i ståt och varit i skottet i skottet i skottet
 vitt, grönt eller smickande utifrån, här eller handtag i
 gavelarna i i under tagg på jämna del, det var ett djupt trög
 med ståtande vid en gaveln i skottet vid gavelarna med en uppgång
 stände det med här eller handtag i i skottet i skottet i skottet
 vid en i skottet i skottet i skottet i skottet i skottet i skottet

Att på den ättestående raka delen av vaden var ett par hål för "vagg-
båred" i de motsvarande rida ett par knappar att fästa detta band om.
När det spändes träs över det hela när barnet låg och man var omkring
dessa ej undant från att hundra barn på att vara sig när det blivit
så pass stort utan för att hålla det runda bytet i dygnen på plats
när vaggan ratten i gång.

Undant i vaggan var något till den hela content, en madrass täckt
däröver en underdyna med fjäder och en tjockare huvudbudd
vanligen med gylla var väst i oron dynor så en tjockare "pude-
stopp" med vit eller vanligtvis i den vardags brukat pude-var-om
gott. Sakna under huvudet förkomma men ej alltid nog undant till
"huvud" eller i västra kum. Som underlag en flera gånger vidt gammal
gylleskal som nog ut sig västan, noglig i minnelse för odrens skull
när den längde över vännen till Lnk. Brantakar = vagg-läger
när det skulle vara fäst så den rätta vaggdynan i regel
en oöverskådd dyna med gylla var som höll fjäder, kladsel
av bomullstyg. De vaggtycket är olika utpräglade, bomstvar
med eller annan tycksvävnad i gylla, dräte e. d. som hörde i

myddes den hela. Alla dygn o kuddar var stoppade med fjäder
 as den slag man hade att tillgå. Man fristär sig om en vaggeländ
 var väl motiverat o barnet var berusat, endast lichter o något bröd
 av pudestypen var nyttigt, kallt som man fristär undvika att det skulle
 dra på barnet till yttre värme. Vi hade att i diagonalen i ett
 blöda med oss "luc-gårn". Man växlade sidan när barnet
 lades ner på att det inte skulle växa smitt, det var lätt att hålla
 reda på vilken sida det skulle ligga på då den kind det legat på
 i regel var starkt rodnad, lätt påblåsigt var på.

På dagen ställes vaggan där det var mest drag fullt o barnet
 men också så att den arbetande modern kunde hålla den i
 gång när hon såg vid sitt arbete. Övrigt var det inte en
 vaggan som i gång på natten än en sått, den som också att g-
 reg på vardagen. Vi golvade allt oftast om modern drog i det
 fasthållna bandet så den allt om oftast måste flyttas till-
 baka i rättas till. Vaggan var barnets sovrätt så länge den
 skulle till i ännu längre ibland om den inte kom vägen my väder-
 medon gure till om fog den i anspråk. Jag vet barn jag både

vordit och som både barnade under för den hem slutat liaka vaggan
 i gång och detta i Taket med vaggans gång: Råli mor! Råli mor!
 detta 1894 och unge som sjöng med vaggans i en så pass vä-
 säng som: Värre än himmen! På sina kraurar ängarna binda-
 ingar vaggans precis detta så nat som 1915. och min egen
 pojke som föddes 1920 låg i vaggan i vaggades av sin gamle farman
 om ansåg det fjärfallet och så skulle vara och som sjöng vaggans
 för honom och hans och en yngre systen som aldrig lägi någon vaggan
 Di kallades för "patte" och diban och "patte" - gylt och en pojke
 person kunde tillfyllt vaggas och den inte var använd med patte
 Barnet gick ut första mäl så för under och barn var orustvätta
 skred barnet att ta bröstet trösktes under och rekat för att
 något i mörket som barn blivit bjuden under lussanderbrapet
 för till den gick de försöka de sig till minnes tillfallet
 i pågå och så lösa knuten genom någon ryckorign handlung
 som det jag inte vetligen att något släpår, kanske kunde
 just barlyan lösa och sådant problem (min egen upplevelse)
 För öring gick någon annan barn eller vaken säga att bröst-
 värtne

om de var inbjudna i värdet att jagta i så på dier att jalla till i
 så passa på att omedelbart lägga barnet till underens bröst. Var
 många kvinnor ibland så man förstod att låta en vacker naga
 i gas barnet och vatten med testad rökade man snart i
 vänd hos barn vnskan när hon kom på att se till något
 som på är helt naturligt de hon fick extra bröst att låta till det
 fanns det på mycket de i inlet barn fanns att naga det över-
 flödiga måste en vacker naga det i de var det bröst om denna
 kunde prima sig att välja så den slapp att slappa taget i mörk-
 et. Konstgjord sugning kom inte i präga före B.B.s tid i mu-
 ringe men kom således inte före 1900 talet första dec. gån
 till ända. Att man hade någon särskild tros beträffande
 den första undermjölken var jag aldrig brist, men det kom
 mycket väl ändå ha varit så. Klack en under varit länge i prä-
 rit mjöda barn ville hon helst att en ägn skulle naga ut den
 första "sprängda" delen innan barnet lades till bröstet, den
 ansågs ohälsosam för barnet. Modern rhyddade också bröstet
 väl för kypta i tog inte gärna i hållt vatten på kunde barnet bli
 frukt.

Myrkvinteren såkte man förbygga genom en vacker regning
i vandringsboken av boken. Blev det ändå förstås inte
från den 6. november 1884 i någon form på den här
förbände boken så kan man ändå lägga om det. Li fick
min när sköta sin sista skrift. Detta fast det inte var mer
än 10 min gångväg till doktorn, kanske mer än det att man
då inte var kyrkostegen. För den antagligen gifter sig omstod
annars liksom vid andra boken för att dela det enda

Det förefaller var jag tänker tillbaks så långt jag går minna
i boken de gamla berättelser som om det nästan inte finns för
att en sådan bland alltingen skedde liksom om barn eller
var det så att det tillhörde bland barn som skedde den ma-
turliga räkningen var så mycket större att det fallit i gemen-
ska döpnar och inga upplägg minnen fanns. Jag tänker därför
inte till annat än att man mestadels med Tesked vid de tillfällen
som kunde uppstå s. s. om man den var boken eller själv den dag.
Tillbaks om och om igen mestadels med Tesked vid mig tillgån-
eller när man ansåg moderns upplägg var på kraftig ansåg

för det bästa i de barnes stånd mig bäst. Att man då i barn ständ;
 ett visst förhållande till varandra genom underskjöten
 kan allmänt trösta. Förhållning kan jag sedan nämna men
 även om man kan bli förkyllad i väntande det på barnet så
 även det för en stäng dörrar. Att man dem något olämpligt
 för barnet men ändå, av somligt för det int i mager tår
 kolikar hål i åter. Av dem sinnes i öfverens ansigt återverkan
 att det kunde vara någon återverkan i makt att i det ring
 kan jag däremot ulla till det barn man på inte räkna
 att ett gnatigt eller spått barn även gjorda moderns ständ
 i olustig med återverkan i sin tan på möjligheten att på en helt
 naturligt sätt i barn intet med gammal tröst sedan ges.
 Att möjligheten i bröstet kan helt automatiskt falla till just
 i det ögonblick barnet är färdig ansat är något jag minns
 av egen erfarenhet. Det kan ofta skett mig mellan den
 äldre och yngre generationen just beträffande dligis minge
 redan det blivit emslikt med ordnade måltidstider.
 De gamla ansåg att barnet skulle tas upp i matas närhelst

det var Gud på sig det kunde skriva sig brock till annars
i det var inte unduligt om inte modern gissat sig upp det o
det var också 1800 talets barnmorskans åsikt o det var därför
värt för de unga midarna att klara igenom nyare saken man
någon gammaldans jamm; tröst. De gamla hade också varit
att lämna det spöda barnet i fred de ansåg att det skulle vara
med o de unga att det skulle vara i fred o endast att o vora o
ge tröst lite då o då när det bröck i otid. Så kunde de gamla o
de unga ha sin åsikt om barnet o för att de kunde den enda
in i senaste tid

Tiden för kläddningarna var högst varierande o berodde
dels på den individuella inställningen till barnen, dels
på om det var sista barnet eller det som var annan i
vägen, dels på om man var bestämd eller ofullständig
i sitt sätt mot barnet. Så kunde man börja användningarna
vid 8-9 månaders ålder o hushållsarbete kunde den genom frid
när barnet var utgammalt utan minsta lag eller besvär, men
jag minns också att barn som var så gammalt att det sode

Till modern: "Patt de vän din apa, ja vill ha patte," o modern
gjorde som beordringen ville. Denna blev vän att vänta is min
hug som till vailden. Detta hände jag för C:a 15 år sedan
Någon särskild åsikt om den länge eller kortare driginningen
inverkan på barnet kan jag aldrig varit en annat än att man
gärna ville bygga man visste då länge. Om ett barn
ovanligt tidigt blivit "tad i på patte" kunde detta vara
en orsak om det blev blott o snart utvecklat. Mina egna
barn blev uppvädda mellan 8 mån. o 1 år o det rökde omak-
ligt o utan byg o besvär man jag vet faktiskt man
ihälsat bort det barn som ihälsat avväntas o även faktiskt
där man tog till både rhormerja o kasskinn de
barnet varit så gammalt att man drukat upp historien
om något eller någon om var skuld därtill o visat
ning kan illa det itid till, de var de pass frisigkern
ut att de spålor knäppte upp sin nunn tröj liv, jag
minns så väl både barn o min ledsen uppgyn o den
de väntade på behagande o tacksigketer för tidigt sig
det at.

Något säkert när det gällde djur kan jag aldrig veta om.
Det är nog ganska troligt att benämningen daggje eller
kelor-daggje utspunnit lika äslyftat barn som diat sin
under onormalt länge.

Om fullständig barngjord uppfödning i äldre tid vet jag
inte endast att man brötat barn som mistat sin mun med
sked uttrycket: barn (barn) e uppfödd med sked visar det ju
i den som tåg sig an att uppföda barn. Jick det att Trins med så
den uppfödning med sked matas barnen i: och vatten
räknades det till guds som en merit i framtid.

1900 talits fisk matande med ragg o med karensälning
blandad kokt Rönjölke från upptekts alla i stiksyra flaskor
ligger ju så nära i tiden att det inte är att veta om.
Ett artifice till uppföda barn var en "flaska-glytt".
Ganska fröt började man fugga till barnet, fröt vete-
bröd o kornpor sedan vad fast mat man brukt över gro-
bröd - som limpa. Det var g' endast modern eller den tand-
lösa man- eller kvinnan som tuggade till barnet utan

som som känd som hade det som hand för tillfället även påminna
 i barnvagnen jag minns själv från min barnvagn hur varligt
 det var & hur vanligt det såg ut när den som hade barnet
 i knät tog ut tuggan med en teshed & stoppade den i barnets
 mun. Hur detta begärligt & vant gapade efter den. Hade
 man ingen rädsla mer ändå ville dela med sig av det goda
 kunde nykter komma till användning. På länge barnet
 var det ju i regel en skarp eller vetebröd som förstoppade
 i mjölk eller kaffe som tuggades redan blev det som sagt
 vad man helst tar. I det. Istället, att barnet snart skulle
 tuggas & blandas med salis till en grötig massa var en
 sak som ansågs helt naturlig, det måste gå så till,
 barnen hade enbart att gapa & svalja & jag minns också
 när det blev förtägligt att modernerna & gamla övertalade sina
 småbarn att utdela krumor vid bordet just täppta att de
 inte tälde re att dessa i sin välbemärkt tog ut mat
 ur munnen & stoppade i barnen för de skulle ju lära
 "mam - mam" som både barnet & de vuxna sade om barnmat
 på barnspråk.

När barnet skulle döpas, bepkas den prästgårdens medfä-
de gudsmorden i rudd som bestod av beteskräp-
her som taggats, av morden där man var mera noggrann
lagts i en tunn lapp i buntits om. Det skulle vara som en
tröst åt barnet om det blev oroligt. Då ring gudsmorden
rudden i sin mun fuktade i värmde upp den där i städ-
den redan i barnets mun att ringa på. Det är den enda
tröst-rapp jag hört nämnas här 1880 talen när den
var allmänt i bruk då.

En spödbarn med nervösa armar kunde ju inte lyftas
på mer än ett sätt, i liggande ställning i alltid med
underskott luvad, man var mycket unga med att alltid
undastående luvade så det inte föll bakåt eller åt sidan.
När det på en stadig därefter lyfte man det rätt upp.
Nåh under dess armar om kroppen.

Spöde barn togs inte ut utom i yttersta nödfall i när-
de skulle döpas borta från hemmet. I hem där man trodde
besträva prästen försättades dopet i hemmet. Skulle barnet

döps i kyrkan eller prästgårdens vitket ung var det vanligt,
 var det så påtyllt att förinnan som både bodde om det o-
 kunde ansvaret på det sätt med handens framför dess som
 inne i jiltvackelom på att väcka en öppning på så det kunde
 andas, men drög fram avbräckande exempel på barn som
 varit brända när de varit ute på denna resa. Gudmodern
 drög också en lättnadens ruck när hon var tillbakas med
 barnet välskället det var jag varit ut de gamla gudmoder-
 narna. Hjälte blund den min egen var som varit om jag
 minns rätte till barn till dopet så hon kunde gå ut ofa-
 renhet både ar det rikt nämnda i ruddes allt hade
 gått väl på henne, hon kunde titta ofta på det bästa första
 rikliga kläderna i Träskarna på barnet i vaggan efter
 dopet när barnet sov i sin dopdräkt, 9 äldre tider besta-
 de gudmodernar om så kunde en silvershed vid detta
 tillfälle, jag har i min egen den silvershed min var
 fick ar sin gud var 1844 i den var ar ar det dussin
 denna kvinna bestället just på att anordna som pridda
 grova

Af spidbarnets sjukdomar var nog Trusk den vanligaste.
 Trusk är här vanlig benämning på magsjukt. Den lind-
 rade man med truksaft som köptes på apoteket i som det
 sätter barn i feber och man undgick att använda, den komla-
 des i barnets rum. Bostsaft var det med som också var
 vanligt ofta både safterna samtidigt. Exem i form av en
 tjock stornatad kakor i barnets kyssa fick inte utlös-
 nas, den fick ritta till den lönade av sig själv. Dregling-
 sagling eller "rejlare" används i regel inte för sjukligt
 utan som ett tecken på att barnet snart skulle få tan-
 der = "må bisinga", utbrunnet utspjälade dregling kunde
 dock tas för lyde som man måste göra något vid på.
 När barnet ovantligt hinkigt i samtidigt vet på allting
 med det ut på "tann" fick det där under braggarna
 var det tandtag, högsta graden av ont på tanden.
 Om ett barn fick sina första tänder ovanligt på sådes
 det betydde att det snart fick en ny eller flera barn.
 Benämningar och sjukdomar har jag aldrig hört

Skivorna = engelska spåkan är ju så ofta behandlad att
det inte är mer än säga därnå jag vill därför undast nämna
den från då som som gånge att barmet inte vakte som det
skulle därför att undast ringer därtill för kunnat just i
dessa sammanhang, det tyckes nämligen bara på att
modern lätit sinnersken. Ja mått på sig medan km
var gravid. Det var ju också den som är spådomen som
kanske först blev märkbar. Andra lyften kan jag nämna
i annat sammanhang.

Veggvisarna kan jag också behandlat frut: en särskild
uppsats i kunnorier till den. Man gånge i jätt "visn" om
allmogliga ting när man tyckte på att upprepa de
riktiga s. s. när man tjänade minstingen i P. Abg. & gånge
på barmet där: "Abel & Perlan, Lisan & Grällan, Pirran
& Lirman & Lästana på gären & Molla & Yick (tunnclara)"
När barmet gick komma ut var helt barmet ännu
när det fildes. Det kom ut när det var pålitligt barmet
& som riktigt spått gick det även då stamma inkommer

Men om från mycket mer i det för frisk luft än man är i
 våra dagar ö säkert var också ganska tidas påbyltade
 unga långt mer naturliga än barn i våra dagar som
 vägras vid frisk luft i termare tidning ur kroppen från
 längan, men när man så tänker på att äldre tidas barn
 när de lunnat roperet aldrig hade något städigt på kropp-
 pen rensning ö sedan gick på byströa ferra än från
 verkar det till påsedesalt men det var så ö det gick för
 träffande detta lärdes de på annat sätt än barn nu.
 Tiden när barnet lärde sig hålla sig Torst var olika, det
 berodde på den olika frönsagan att uppgå sig i en bestämd
 rytm. Men till från barnet strak det vaknat när
 det blev gammalt nog därtill ö många kunde sig
 port därvid andra lunsamt ö några inte alls.
 Jag nämnde det till från man fattade då barnet
 om lära ö höll det ut ifrån sig ö sade för att locka från
 ö suggerera barnet: Tiss - tiss. något kall frukon
 rulle från. utom lunsittande avtöte framhållande det.

Någon regelbunden utövande förhörs inte väsentligen
spelsade ströts rollen.

Vänligt var för att man bar barnet på armar uti
men den utearbetande modern kunde om hon inte på 1886-
tal utgick någon barnvagn sätta det i "rulleborea" så flyt-
ta den under arbetets gång.

Behållande kuyppandet har isiheterna kännat varit mycket
delade, somliga har gärna låtit sina barn kuyppa under
andra ansåg det västas som geman i lyfta upp det
så snart det visade tendens att vilja kuyppa & bar det
tills det kunde gå ordentligt. Dels var det därför att de
ansåg det på något sätt ohygieniskt & dels därför att bar-
net då senare lärde sig gå & man var stolt över sitt
barn när det tidigt lärde sig gå & skrit så snart över
att "min lille gick när han var tre-åttio månader," "han
släppte & gick för sig själv" så & så fort & det var icke att skryta
med när en yngre gick imot tills de var års gamla.

Det fanns dock även för de som lärde igen därför att de inte

deras barn skulle bli hjältar & man kan i senaste tid
ofta hört äldre hjältenthet förklaras med just att de
som spåda förhållanden på frut eller förhållanden "i gångvägen"
en möbel som var ett jernredskap på 1800-talits barn i
som jag beskrivit i uppsatserna om riktning.

Men jag är forskar i minnet kan jag inte finna nå-
got för just denna ort karaktäristiskt smeknamn på
det spåda barnet "ditt lilla gryn" kan ju knappast
räknes till "uttrycket" mors betydelse & "fars
måhå" är ju mera ett kånfullt uttryck om en bort-
räknat barn som lunnat spådbarnsfadern.

Den allra första leken för man väl hålla den när
man genom fingerrorelse på barnets ansikte för-
jade märks att det "böjg skjunn" = skönja = följa
örförerna med ögonen. Sedan böjgde man mest en
"leja titt" med det d. v. s. man tittade ensom på ena
ömsom på andra sidan om något föremål & glöddrade.
"A här ble om bannad äro? Titt, titt, där va bannad"

i så under för under allt mera fick barnet att göra liksom
 på som gungande i vaggande i famnen i på knät under
 säng, så: "Lidde komma på far hand: "Hanna po häpp
 kylling po ping, fulla du när står du din kring" eller
 "byd du din vring" Punt som också små stilla behå
 på knät o.s. när man pekar på samma sida: Apple
 på väska, Pär på munnen, "Gysseben i rist med en li-
 Ten kylling under bekaa, Blom - blom - blom - blom men
 n. fi. liksom som fängde i stället barnets frimiga en
 hundra tusen sig till något visst

Först tiden skötte i regel modern sjölv sitt barn i loch
 det omedelbart därefter till bröstet därefter kunde sköt-
 seln överlåtas till någon äldre familjemedlem eller äldre
 barn eller särskild barnpis. Där sådana famn överlätts också
 på en längre tidrymmer av barnet när det var mest borta ut
 denna vaggning i vakthållning i så god skötsel i till-
 rycka allt mer över på äldre syskon, barnpisar eller
 den äldre generationen. Barnpisar = vaggelisar kunde vara

en barnens flicka på 6-7 år.

Jag minns jedem rymsatte sig med barnet in vänt att säga något bestämt om, det var helt berende av om han var barnen o hade handlog med barn eller ej. Det var främst hem där barnet helt lyft sig till underen o det var nog varit vanligt i allmänhet men men det var dock även främst hem där barnen lyft sig till faderen då han varit "barnmod" nu gylpta. Att jedem lekt med barnet när det var litet var varit vanligt i vissa hem o just in lek jedem lekte med sitt barn.

Frågan om de utmärkt barnens vård när inte underen eller barnens släktingar kunde ta vård om dem är jag nog rätt säker att vara på då jag själv är en sådant barn. De som jag redan i allt jämt med fullt rätt kallat far o mor tog sig an mig som sin egen när jag var 10 mån gammal o min lilla mor, som varit invärdad med till barnvården, den frimär nämnda "den Gröns" som bodde nära mitt hem, skulle skilja sig vid mig

ö lamna mig vid frammande människors vård. De stälde
mig dock samman när min morder tillgick och att jag
därpå att de då tog de ett eget litet barn som nyss dött.
min när fick veta att jag annars skulle ha dött. In
där de inte var barnerna utan utslutande skulle jag
mig tjänsterna skulle så anses närmare de jag var och
man nu skulle kallas hustru och barn som min fader till
varde för ö som även fick hans efternamn. Jag blev uppföras
under mycket bättre förhållande än de hustrur som jag
fick sedan min morder gift sig i mitt förhållande var alltså
fröblist kommit för mig ö det andra något frammande.
Så i mitt fall, såka illustrationer var mig varit mycket
smidigare och även barnet kommit. Frammande barnen
i morderns förälders hem, såsom stället av allt mindre det
blev för barn som föddes. Öftersom de morderna dött under
barnet var spott ö delfa färd styvmoder som inte var ung
barnen, många ~~se~~ ^{läk} ~~bruket~~ var det berättat om från 1800 till
utan det då så många barn föddes och dog. Men kontrakt
av barna vårdens förhållanden nu inte alls som än nu på 1900-talet.

Landskap: *Skåne*
 Härad: *Vom men hys*
 Socken: *Phumy m. ph.*
 Uppteckningsår: *1953*

Upptecknat av: *Slida Olofson*
 Adress: *Levens Tryck & Phumy*
 Berättat av: *Densamma*
 Född år *1889* i *Phumy*

43

- Fig 1. Baby skjorta från 1880-talet. Skiften liksom från Gändstiv & Phumy
- Fig 2. Baby tröja från 1880-talet eller äldre, minuter bifogas.
- Fig 3. Pojke mörsa sammanhängande framstycket längd i bröstet från
- Fig 4. Flickmörsa 6-bak bakre kanten smutsm, där skillem
- Fig 5. Pojke mörsa från 1849. Ytterstygg med blomning i bröstet
 bakstycket i bröstet i bröstet i bröstet i bröstet i bröstet i bröstet
 utom över ljässen där det är sammanhängande, knutad.
- Fig 6. Flickmörsa från 1848. Ytterstygg i bröstet med ryck ut i bröstet
 färgen mörk: ljus blå-röd lila, bröstet i bröstet.
- Fig 7. Lerp av grovt glettugg med blåja av linne. 1880-talet
- Fig 8. List eller lina av sammanhängande ryck ut i bröstet.
- Fig 9. Inger egyptisk nunnan utan ett ludebarn från 1840-80-talet
- Fig 10. ludebarn från tiden efter 1880: från den reholiserade pojke.
- Fig 11 a. b. Vagg på 1800-talet med dygns- & vagg-barn.

Fig: I

M. 12982:44.

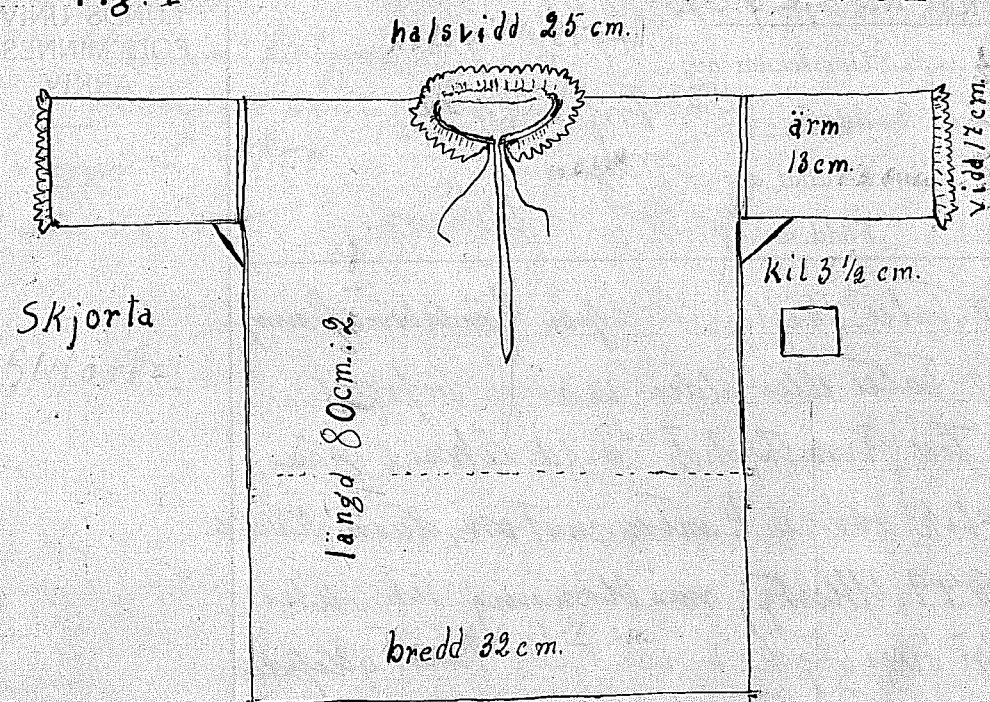

Fig: 3

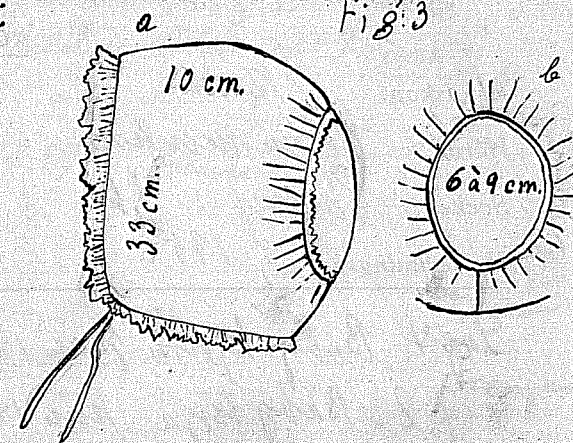

Fig: 2

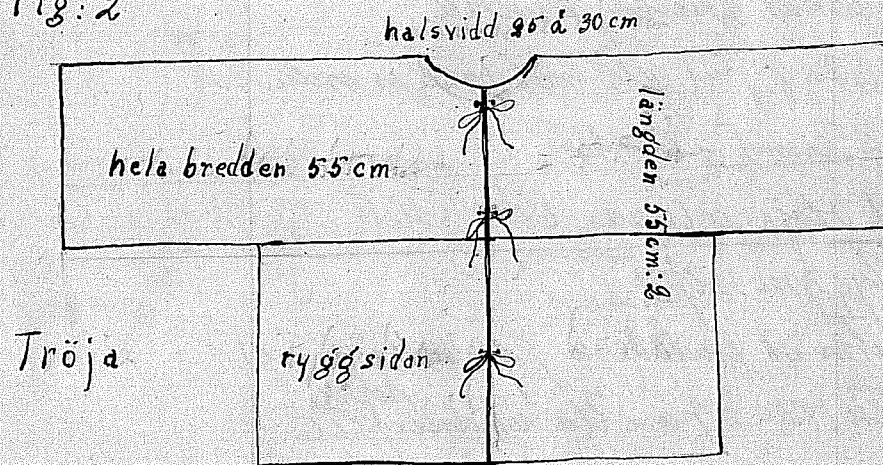

Fig: 4

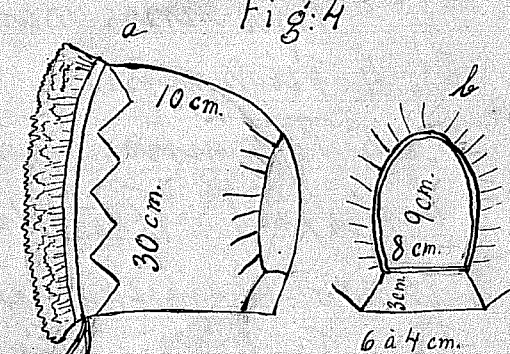

Fig: 5

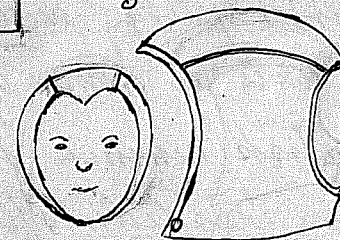

Fig: 6

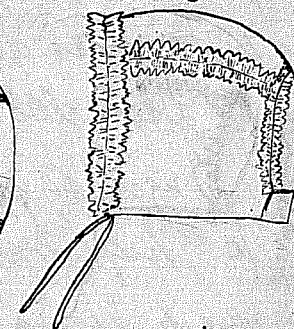
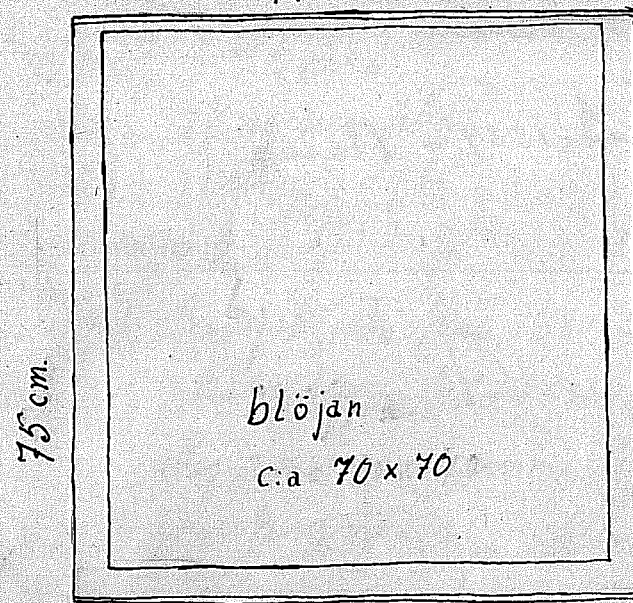

Fig:7

Upp till

Svepet 75cm.

Fig:8

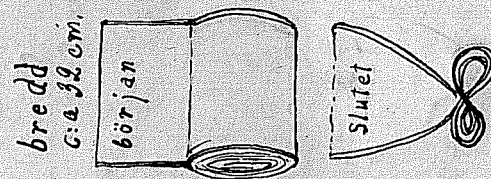
listens längd c:a
250 cm.

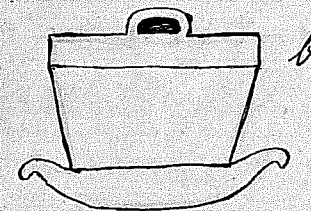
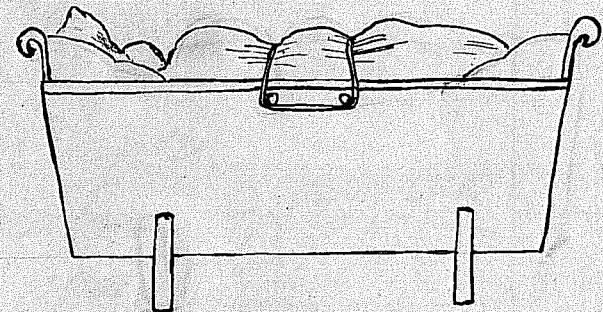
Fig:9

Fig:10

Fig:11 a.

M. 12982:45.

ACC. N:R M. 12982:46.

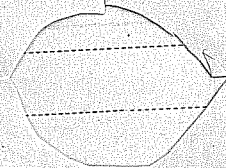
FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

M. 12982:46.

FOLKLIVSARKIVET
Institutionen för folklivsforsk-
ning vid Lunds universitet

Gubi- - Fide

KLIVS-
IVET
IND

55 cm

55 cm